

بیمه آتش سوزی

بیمه آتش سوزی جزء بیمه نامه‌های اموال بوده و به غیر از انسان شامل اشیاء، حیوانات و گیاهان می‌گردد. این رشته بعد از رشته بیمه باربری یکی از قدیمی‌ترین رشته‌های بیمه می‌باشد که انسان برای حفظ اموال و دارائی‌های خود از آن استفاده نموده است. در ممالک بزرگ جهان هیچ دارائی و مالی بدون پوشش بیمه آتش سوزی وجود ندارد و در موارد لزوم دارائی‌ها و اموال در مقابل خطرات تبعی بیمه آتش سوزی نیز تحت پوشش قرار می‌گیرند.

در بیمه آتش سوزی، ساختمان و تاسیسات منصوبه و کلیه کالاها و لوازم موجود در آن در مقابل خطر آتش سوزی و انفجار و صاعقه بیمه می‌شوند. محل مورد بیمه ممکن است منزل مسکونی، غیرمسکونی و یا واحد صنعتی و یا تجاری باشد. خسارت‌های وارده ناشی از آتش سوزی و همچنین هزینه‌های پیشگیری از توسعه آتش در این بیمه‌نامه قابل جبران است. غیر از آتش سوزی، خطرات دیگری نظیر زلزله، سیل، طوفان، ترکیدگی لوله آب، ضایعات برف و باران، سقوط هواپیما و هلی کوپتر، شکست شیشه و سرقت و برخی خطرات دیگر نیز در بیمه آتش سوزی و با عنوان خطرات اضافی قابل پوشش است.

موضوع بیمه آتش سوزی، تأمین خسارت و جبران زیان‌های مالی و مادی است که بر اثر وقوع خطر آتش سوزی به اموال و دارائی‌های منقول و یا غیرمنقول بیمه‌گزار اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی وارد می‌شود.

بنابراین در بیمه آتش سوزی، خسارت‌های مالی مورد تأمین قرار می‌گیرند نه خسارت‌های جانی و بدنی. لذا، در صورتی که صدمه‌ای به افراد برسد، معمولاً این بیمه آن را پوشش نمی‌دهد. لازم به ذکر است که خسارت وارد به اموال اشخاص ثالث بر اثر وقوع آتش سوزی که مطابق قانون، موجب مسئولیت و پاسخ‌گویی بیمه‌گزار شود نیز همراه پوشش خطر آتش سوزی یا به‌طور جداگانه از طریق بیمه‌نامه مسئولیت مدنی مورد تأمین بیمه‌گران قرار می‌گیرند. بیمه آتش سوزی مانند سایر شاخه‌های بیمه اموال، شامل اصل غرامت، قاعده جانشینی، اصل حسن نیت، قاعده نفع بیمه‌ای و قاعده نسبی سرمایه و حق بیمه می‌باشد.

تاریخچه بیمه‌های آتش‌سوزی

پوشش بیمه آتش‌سوزی برای اولین بار جهت حفظ و حراست اماکن تجاری و منازل مسکونی در اروپا به وجود آمد. بلافاصله بعد از آتش‌سوزی بزرگی که در سال ۱۶۶۶ در لندن از یک دکان نانوايي آغاز شد و بزودی به ساختمان‌های مجاور توسعه پیدا کرد و در نتیجه ۴۰۰ کوچه و خیابان شهر لندن به مساحت تقریبی ۱۷۵ هکتار شامل حدود ۱۳۰۰۰ واحد مسکونی و تجاری از بین رفت، لزوم ارائه پوشش‌های بیمه‌ای آتش‌سوزی احساس شد. این آتش‌سوزی چهار روزه که خسارات جبران ناپذیری به بار آورد، باعث شد که سایر کشورهای اروپایی به فکر ارائه این پوشش‌ها بیفتند و به همین دلیل اولین پوشش‌های بیمه‌ای آتش‌سوزی توسط اتحادیه‌های صنفی پیش بینی شد. بعد از آتش‌سوزی سال ۱۶۶۶ میلادی، چهار مؤسسه و شرکت در انگلستان اقدام به ارائه پوشش‌های آتش‌سوزی کردند که عبارتند از:

* اولین مؤسسه تأسیس شده به نام اداره آتش‌سوزی بود که بعد از مدتی فعالیت نام خود را به فنیکس تغییر داد.
* مؤسسه دوم که از سوی شهرداری لندن برای ارائه پوشش بیمه آتش‌سوزی تأسیس شد کورپوریشن آف لندن^۱ نامیده می‌شد که نتوانست در جامعه موفقیتی به دست آورد و تعطیل شد.

* سومین مؤسسه‌ای که در سال ۱۶۸۳ به رقابت با اداره آتش‌سوزی لندن پرداخت به نام مؤسسه دوستان^۲ معروف شد. با نگاهی به بیمه‌نامه‌های این مؤسسه درمی‌یابیم که نرخ آتش‌سوزی برای منازل که با چوب ساخته شده بود دو برابر بقیه تعیین می‌شد. آخرین این گونه مؤسسات که در لندن به ثبت رسید به صورت تعاونی اداره می‌شد و مقررات و اساسنامه خاص خود را داشت. این شرکت براساس ضوابط و مقررات اساسنامه خود، برای بیمه‌نامه‌های صادر شده اعضای خود، حق عضویتی دریافت می‌داشت. ترجمه به ثبت رسیده نام این شرکت عبارت است از مؤسسه دوستان برای بیمه‌کردن ساختمان‌ها در مقابل آتش‌سوزی. این شرکت بعدها با توجه به علامت تجاری خود که دو دست بود به نام دست در دست شهرت یافت. بعد از انقلاب صنعتی اروپا و تأسیس واحدهای صنعتی و کارخانه‌های مختلف گسترش و پیچیدگی تولید باعث شد که بیمه آتش‌سوزی و شرایط بیمه‌نامه‌های صادر شده هم دچار تحول و پیچیدگی گردد و روند رشد و تکامل این رشته بیمه‌ای با توجه به

¹ Corporation of London

² Friends

نیازهای ایجاد شده سرعت چشمگیری پیدا کند. زیرا سرمایه‌گذارانی که در بخش صنایع به سرمایه‌گذاری پرداخته بودند به خطرات نهفته در راه این سرمایه‌گذاری واقف بودند و به همین دلیل نیاز به حفظ سرمایه‌ها باعث شد تا بیمه آتش‌سوزی به سرعت رشد و توسعه نماید.

این رشته در ایران علیرغم نیاز مبرم به این نوع از بیمه خیلی دیرتر از سایر رشته‌های متداول بیمه پیشرفت نموده است. قبل از انقلاب اسلامی، بیمه آتش‌سوزی در ایران منحصر به بیمه آتش‌سوزی ساختمان و اموال دولتی بود و تنها حجم بسیار کوچکی از سرمایه‌های خصوصی در مقابل خطرات آتش‌سوزی تحت پوشش بوده‌اند ولی به مرور و پس از انقلاب عملاً شناخت مردم از بیمه آتش‌سوزی گسترش یافت به طوری که سهم عمده‌ای از حق‌بیمه‌های رشته بیمه آتش‌سوزی شرکت‌های بیمه متعلق به بیمه اموال خصوصی می‌باشد.

تعریف آتش‌سوزی

آتش‌سوزی عبارت از آتشی است که یا از یک منبع حرارتی کنترل ناپذیر سرچشمه گرفته یا منبع حرارتی معین کنترل شده‌ای را ترک کرده و با نیروی حرارتی خود گسترش و توسعه یافته باشد (آتش خسارت زنده). آتش می‌بایست یا از یک منبع حرارتی غیر قابل کنترل سرچشمه گرفته و یا اینکه منبع حرارتی معین کنترل شده‌ای را ترک نموده باشد. تا زمانی که آتش منبع حرارتی را ترک نکرده است نمی‌توان به آن آتش‌سوزی اطلاق نمود. بنابراین خسارت وارده به اشیاء داخل منبع حرارتی کنترل شده یا به بدنه آن جزء خسارات بیمه آتش‌سوزی محسوب نمی‌شود.

آتش به دو طریق بوجود می‌آید:

۱. آتشی که از یک منبع حرارتی غیر قابل کنترل سرچشمه می‌گیرد، آن آتشی‌هایی هستند که معمولاً بدون دخالت انسان تولید می‌شوند. مثل آتش پس از انفجار یا آتش در اثر اتصال سیم برق یا آتش در نتیجه سوختن خود به خود.

۲. آتشی که در داخل یک منبع حرارتی معین کنترل شده وجود دارد که این نوع آتش دارای سه حالت می‌باشد:

در داخل یک منبع می‌سوزد؛ مانند هیزمی که در داخل بخاری مشتعل است؛ این آتش به منزله آتش سوزی نیست.

منبع را ترک می‌کند؛ مانند آتش شعله اجاق گاز که در نزدیکی یا زیر پرده‌ای قرار گرفته و موجب آتش گرفتن پرده می‌شود. در اینجا آتش منبع خود را که اجاق گاز بوده، ترک نموده و به یک شی دیگر (پرده) سرایت نموده است. این آتش به منزله آتش سوزی است.

از یک منبع حرارتی معین کنترل شده به یک منبع حرارتی معین کنترل شده دیگر سرایت می‌نماید؛ مانند آتش زدن هیزم داخل یک بخاری بوسیله یک کبریت مشتعل در اینجا آتش از کبریت (منبع حرارتی معین کنترل شده) به هیزم (منبع کنترل شده دیگری) سرایت می‌کند. این آتش را نمی‌توان به منزله آتش سوزی تلقی نمود، آتش مورد نظر بیمه‌گر که در تعریف آتش سوزی به کار رفته است، آتش خسارت زنده است که تعهد بیمه‌گر جبران خسارت ناشی از این آتش سوزی است که به آن آتش وحشی نیز اطلاق می‌گردد.

مثلث حریق و راهکارهای مبارزه با آتش

برای اینکه حریقی اتفاق افتد، وجود سه عامل ضروری است: سوخت، حرارت و اکسیژن، که آنها را مثلث حریق می‌نامند. چنانچه یکی از این عوامل برداشته شود، حریق خود به خود از بین می‌رود. از بین بردن حرارت یا سرد کردن حریق معمولاً با آب انجام می‌شود که بسیار موثر و در عین حال کم خرج است و در مورد اطفای حریق جامدات، بهترین وسیله به شمار می‌آید.

اگر بتوانیم یکی از اضلاع مثلث حریق (ماده سوختنی یا سوخت، حرارت، اکسیژن) را حذف کنیم، موفق به مهار آتش خواهیم شد. برای تحقق این امر معمولاً از سه راهکار استفاده می‌کنیم:

۱. سرد کردن: در این روش با سرد کردن ماده آتش گیر، آتش سوزی خاموش می‌شود. از این روش برای خاموش کردن حریق‌های نوع A استفاده می‌شود.

۲. خفه کردن: در این راه از رسیدن اکسیژن به آتش جلوگیری می‌شود. معمولاً در حریق‌های نوع B از این روش استفاده می‌شود.

۳. جلوگیری از رسیدن ماده سوختنی: از این روش برای خاموش کردن آتش‌سوزی‌هایی استفاده می‌شود که ماده آتش گیر از مواد سوختنی تغذیه می‌کند و با بستن مسیر ماده سوختنی آتش خاموش می‌شود. طبقه بندی حریق از نظر مواد سوختی و خاموش کننده مناسب با هر نوع حریق به صورت جدول زیر می‌باشد:

نوع ماده سوختنی	نمونه	خاموش کننده مناسب
A جامدات	چوب ، کاغذ، پارچه، موکت	آب
B مایعات	مواد نفتی، حلال‌ها، روغن‌ها	کف، CO ₂ ، پودر خشک
C گازها	گاز پروپان، بوتان، استیلن	هالون‌ها- پودر خشک
D فلزات	سدیم- منیزیم	پودر خشک
E الکتریکی	موتورهای الکتریکی-وسایل برقی	هالون‌ها-پودر خشک

هالون‌ها یا مواد هالوژنه، موادی هستند که سریع تبخیر شده و با ایجاد واکنش شیمیایی از رسیدن اکسیژن به ماده سوختنی جلوگیری نموده و منجر به اطفاء حریق می‌گردد.

خطرات مورد تعهد در بیمه‌های آتش‌سوزی:

الف) خطرات اصلی (حریق، صاعقه، انفجار)

۱. آتش: ترکیب هر ماده با اکسیژن به شرط آن که با شعله همراه باشد. در بیمه آتش سوزی مقصود، آتش

خسارت زننده و غیرقابل مهار است و گرنه از بین رفتن اشیاء در داخل محدوده آتش کنترل شده نظیر داخل بخاری و یا داخل کوره تحت پوشش نمی‌باشد.

۲. صاعقه: تخلیه بار الکتریکی بین دو ابر یا بین ابر و زمین که بر اثر القای دو بار مخالف بوجود می‌آید.

۳. انفجار: هر نوع آزاد شدن ناگهانی انرژی حاصل از انبساط گاز یا بخار را گویند. تفاوت اصلی انفجار با حریق سرعت بسیار زیاد آزاد شدن انرژی در هنگام انفجار می‌باشد. معمولاً انفجار به سه نوع دسته بندی می‌شود: (۱) انفجار مطلق که مربوط به مواد منفجره می‌باشد، (۲) احتراق سریع که از ترکیب گازهای سوختنی با اکسیژن حاصل می‌شود (۳) آزاد شدن فشار مایع بسیار متراکم در درجات حرارت بالاتر از نقطه جوش مثل ترکیدن دیگ بخار.

(ب) خطرات اضافی یا تبعی:

خطرات اضافی یا تبعی آتش‌سوزی به خطراتی گفته می‌شود که با پرداخت حق بیمه اضافی همراه بیمه‌نامه آتش‌سوزی تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرند: برخی از این خطرات عبارتند از:

۱. زلزله و آتشفشان:

زمین‌لرزه یا زلزله، لرزش و جنبش زمین است که به علت آزاد شدن انرژی ناشی از گسیختگی سریع در گسل‌های پوسته زمین در مدتی کوتاه روی می‌دهد. و فعل و انفعال آتشفشانی خروج مواد مذاب درونی زمین به شکل گدازه‌های آتشفشانی و گاز را گویند. بیمه‌گذار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی نسبت به خرید خطر زلزله و آتشفشان اقدام نماید. این پوشش شامل کلیه خساراتی است که مستقیماً در اثر وقوع زلزله یا آتشفشان ایجاد می‌گردد.

برای پوشش خطر زلزله شرکت‌های بیمه دو فاکتور را در نظر می‌گیرند:

- اول، منطقه جغرافیایی محل مورد بیمه: کلیه شهرهای ایران به ۵ منطقه کم‌خطر تا زلزله خیز شدید تقسیم شده است که هر کدام دارای ریسک خاصی می‌باشد.

- دوم، نوع سازه ساختمان محل مورد بیمه: که معمولاً خشتی و گلی، آجری، اسکلت فلزی، بتونی می‌باشد. فاکتور دوم میزان مقاومت ساختمان را ارزیابی می‌نماید.

تعریف انواع سازه:

هنگام خرید پوشش زلزله در بیمه آتش سوزی در پرسشنامه مربوطه، بیمه‌گذار باید سازه بنای خود را اعلام نماید. سازه‌ها معمولاً شامل: "سازه با رعایت آیین نامه ۲۸۰۰ مسکن و شهرسازی"، "سوله"، "بتن آرمه"، "اسکلت فلزی"، "آجری"، "خشتی-گلی" می‌باشد که ریسک خطر زلزله و در نتیجه حق بیمه پوشش زلزله آنها به ترتیب افزایش می‌یابد.

۱. گواهی "آیین نامه ۲۸۰۰ مسکن و شهرسازی":

آیین نامه ۲۸۰۰ مسکن و شهرسازی، از انواع سازه‌ها نمی‌باشد بلکه نشان دهنده رعایت ضوابط و استانداردها در جهت مقاوم سازی سازه در برابر خطر زلزله می‌باشد. این آیین نامه برای طرح و اجرای ساختمان‌های بتن آرمه، فولادی، چوبی و ساختمان‌هایی با مصالح بنایی به کار می‌رود. هدف این آیین نامه تعیین حداقل ضوابط و مقررات جهت طرح و اجرای ساختمان‌ها در مقابل اثرات ناشی از زلزله است بطوری که:

الف: با حفظ ایستایی ساختمان تلفات جانی به حداقل برسد.

ب: ساختمان‌های با اهمیت زیاد در جریان زلزله و بعد از آن قابلیت بهره برداری خود را حفظ نمایند.

با رعایت این آیین نامه انتظار می‌رود، ساختمان‌ها در برابر زلزله با شدت کم و متوسط، بدون وارد شدن آسیب سازه‌ای و در برابر زلزله‌های شدیدتر، بدون فرو ریختن قادر به مقاومت باشند.

*ساختمان‌های زیر مشمول این آیین نامه نیستند:

الف) ساختمان‌های خاص مانند سدها، پل‌ها، اسکله‌ها و سازه‌های دریایی، نیروگاه‌های هسته‌ای در طرح ساختمان‌های خاص، باید ضوابط ویژه‌ای برای مقابله با اثرات ناشی از زلزله رعایت گردد.

ب) بناهای سنتی که با گل و یا با خشت ساخته می‌شوند. این نوع بناها به علت ضعف مصالح مقاومت چندانی در برابر زلزله ندارند.

۲. سازه سوله:

به سازه‌های فلزی شیب دار که بر اساس محاسبات فنی خاص تولید می‌شود، سوله می‌گویند. سوله به دلیل کاربرد عمدتاً صنعتی از نظر طراحی با سایر سازه‌ها متفاوت است.

۳. سازه‌های بتن آرمه:

سازه‌های بتن آرمه سازه‌هایی هستند که اعضای اصلی آن (ستون و تیرهای اصلی) توسط بتن مسلح ساخته می‌شوند. بتن ماده‌ای است که از اختلاط سنگدانه، سیمان و آب ساخته و توسط میلگردهای فولادی مسلح می‌گردند.

۴. سازه های فلزی:

سازه فلزی سازه‌هایی هستند که اعضای اصلی آن (ستون و تیرهای اصلی) توسط قطعات فولادی ساخته می‌شوند که با جوش و یا پیچ و مهره به هم متصل می‌شوند.

۵. ساختمان‌های آجری:

منظور از ساختمان‌های آجری ساختمانی است که با آجر ساخته شده و در آن تمام بارهای قائم و جانبی، توسط دیوارهای آجری تحمل می‌شود که به دو شکل " ساختمان‌های آجری با کلاف " و " ساختمان‌های آجری بدون کلاف " اجرا می‌گردد. کلاف بندی برای یکپارچه عمل کردن ساختمان تعبیه می‌شود. ساختمان‌های آجری بدون کلاف، یکپارچگی خود را در برابر حرکت‌های ناشی از زلزله حفظ نمی‌کنند. پوشش بیمه زلزله برای این نوع ساختمان‌ها دارای ریسک بالایی می‌باشد.

۶. ساختمان خشتی (گلی):

منظور از ساختمان خشتی، ساختمانی است که دیوارهای باربر در آنها از خشت و ملات ساخته شده است. در حال حاضر ساخت این گونه ساختمان‌ها در شهرها مرسوم نبوده و فقط در برخی مناطق روستایی دور افتاده مشاهده می‌شود. به دلیل مقاومت پایین سازه خشتی پوشش بیمه زلزله برای این نوع ساختمان‌ها دارای ریسک

بالایی می‌باشد. از نمونه‌های ساختمان‌های معروف خشتی جهان می‌توان به ارگ بم و قلعه فلک الافلاک اشاره نمود.

نکته مهم: برای تعیین نرخ زلزله، ساختار و سازه ساختمان مبنای باشد نه نمای ساختمان. در ساختمان‌های جدید نمای اکثر آنها آجری و سنگی ولی سازه و ساختار آنها فلزی و بتون می‌باشد. این نوع ساختمان‌ها آجری محسوب نشده و اصطلاحاً به آنها سازه‌های بتونی و یا فلز گفته شده و نرخ آنها برای خطر زلزله، نرخ اسکلت فلزی و بتون آرمه و چنان چه آیین‌نامه مقاوم سازی در برابر زلزله را نیز رعایت کرده باشند، نرخ آیین‌نامه ۲۸۰۰ لحاظ می‌گردد.

توضیح اینکه بیمه مرکزی روش محاسبه حق بیمه زلزله واحدهای مسکونی و غیر صنعتی (اداری - تجاری - انبارها - فروشگاه‌ها) را از واحد های صنعتی (تولیدی) جدا نموده است.

زلزله :

زلزله یکی از خطرهای فاجعه آمیز طبیعی است که جزو ریسک‌های عام و از بیمه‌های غرامتی محسوب می‌شود. خطر زلزله در شرایط عمومی بیمه‌های اموال جزء استثنائات است و از ریسک‌های مطلوب بیمه‌ای به شمار نمی‌آید زیرا این ریسک از جمله ریسک‌هایی است که تواتر آن کم، در صورتی که شدت آن، بسیار بالاست. اگر زلزله در مقیاس ریشتر بالا اتفاق بیفتد، دامنه خسارت بسیار گسترده خواهد بود؛ در حالی که شرکت‌های بیمه با توجه به سرمایه و ذخایر مالی خود توان محدودی در پذیرش و نگهداری ریسک زلزله دارند. تامین پوشش اتکایی از بیمه‌گران اتکایی بین المللی برای این خطر بسیار دشوار و در صورت امکان پذیر بودن، حق بیمه اتکایی آن بسیار سنگین است و برای بیمه‌گر صادر کننده گران تمام می‌شود. ولی از آنجا که از نظر فنی خطر زلزله بیمه‌پذیر است، بیمه‌گران به طور انتخابی آن را به منزله خطر اضافی یا تبعی به همراه یک خطر اصلی نظیر بیمه آتش سوزی، مهندسی و نظایر آن بیمه می‌کنند. در اغلب بازارهای بیمه‌ای نظیر ایران شرایط عمومی استاندارد برای بیمه زلزله وجود ندارد و در مورد شرایط آن بیمه‌گر و بیمه‌گذار توافق می‌کنند. نکته حائز اهمیت در زلزله، میزان تراکم جمعیت و اهمیت واحدهای صنعتی و اقتصادی در مناطق زلزله خیز است. اگر زلزله در منطقه‌ای پر جمعیت با پتانسیل صنعتی بالا حادث شود، تلفات جانی و مالی سنگین بر جای خواهد گذارد. در کشورهای

زلزله خیز نظیر ژاپن صندوق بیمه زلزله تحت حمایت دولت وجود دارد. طرح صندوق در جبران زیان‌های ناشی از تحقق زلزله، کارایی بیشتری از بیمه زلزله در سیستم بیمه‌های بازرگانی دارد؛ زیرا صندوق فراگیر است و تمام ریسک‌های هم نوع و مشابه را در این صندوق جمع می‌کند و حق بیمه‌ای متناسب از هر ریسک وصول می‌کند و کمبود منابع آن را در صورتی که تکافو نکند، دولت بر عهده می‌گیرد. در موارد معینی می‌توان برای تامین خسارت‌های غیر مستقیم از بیمه عدم‌النفع استفاده کرد.

۲- سیل

در صورت خرید این خطر خسارات وارده به اموال بیمه‌شده بر اثر جاری شدن آب به معنای طغیان رودخانه و یا جریان سیلاب بر اثر ریزش باران و یا شکست آبگیر و سد یا پیشروی آب دریا و خارج شدن هر یک از موارد مذکور از مسیر طبیعی و اصلی خود (پس از کسر فرانشیز و استثنائات) جبران خواهد شد. ریسک خطر سیل برای حریم رودخانه‌ها و دریا و مناطق پست و سیل خیز بالا بوده و معمولاً پوشش داده نمی‌شود مگر با نرخ و شرایط بالاتر و خاص.

۳- سقوط هواپیما و هلی‌کوپتر و قطعات منفصله از آنها:

این پوشش شامل کلیه خسارات ناشی از سقوط هواپیما، هلی‌کوپتر یا اشیاء ساقط شده از آنها بر روی اموال بیمه‌شده بوده و معمولاً نرخ آن برای مناطق نزدیک به فرودگاه‌ها بیشتر از سایر مناطق می‌باشد. خسارت‌های ناشی از امواج صوتی هواپیماهایی که با سرعت صوت یا مافوق سرعت صوت پرواز می‌کنند، استثناست.

۴ - شکست شیشه :

چنانچه شیشه‌های نصب شده در اثر عوامل خارجی، شکسته شود این پوشش خسارت‌های وارد به شیشه‌ها را جبران می‌کند. معمولاً شرکت‌های بیمه شیشه‌های نما، درب‌های شیشه‌ای و بطور کلی شیشه‌های با مقاومت نسبتاً بالا و قطور را تحت پوشش بیمه شکست شیشه قرار می‌دهند. در برخی کشورها شرایط عمومی شکست شیشه یکنواخت است که در ایران این نوع بیمه شرایط عمومی ندارد و شرکت‌های بیمه و بیمه‌گذاران توافقی عمل می‌کنند، البته در ایران بیمه‌گذاران اندکی طالب این نوع بیمه هستند؛ زیرا چندان شناخته شده نیست. بعید نیست این پوشش در آینده به دلیل آن که اکنون ساختمان‌ها و برج‌ها از شیشه‌های بزرگ و گران قیمت

بیشتر استفاده می‌کنند، متقاضیان بیشتری پیدا کند. شیشه بر حسب فرم آن به دو نوع شیشه میان تهی و شیشه سطح (جام) تقسیم می‌شود. شیشه‌های میان تهی نظیر بطری، لامپ و ظروف مختلف است که تحت پوشش بیمه قرار نمی‌گیرند.

۵- طوفان، گردباد و تندباد:

معمولا حرکت و جابجایی هوا با سرعت بالای ۶۶ کیلومتر در ساعت را تند باد و طوفان گویند. در صورت خرید این پوشش خسارت مستقیم وارد به اموال بیمه‌شده در اثر طوفان جبران خواهد شد. باید توجه داشت که امکان تخریب ساختمان‌ها و سازه‌های ضعیف همانند چوبی و خشتی و گلی و شیروانی‌های غیر استاندارد و همچنین برخی مناطق خاص همانند کوهپایه‌ها و مناطق ساحلی و مناطقی که فضای اطراف آنها باز می‌باشند در برابر طوفان بالا می‌باشد.

تامین بیمه‌گر در بیمه طوفان شامل موارد زیر است :

۱. خسارت مستقیم ناشی از طوفان

۲. خسارت‌های بعد از طوفان: به عنوان مثال شکستن شیشه سالن کارخانه بر اثر طوفان و ورود باران و گل و لای در هنگام شب از محفظه شیشه شکسته.

۳. خسارت‌های فرعی: به عنوان مثال اشیای مفقود شده در اثر نقل مکان ضروری از ساختمان تخریب شده.

۶- ترکیدگی لوله آب و ضایعات آب، برف و باران :

با خرید این پوشش خسارت ناشی از ترکیدن تانکرها و شبکه آبرسانی و فاضلاب و یا لبریز شدن، گرفتگی و سر ریز شدن منابع و مخازن آبرسانی مربوط به محل مورد بیمه و همچنین خسارات ناشی از آب باران و ذوب شدن برف مشروط بر اینکه آب از طریق بام و یا گرفتگی لوله‌ها، لبریز شدن آبراه‌ها و ناودان‌ها به محل مورد بیمه نفوذ کرده باشد، تحت پوشش قرار می‌گیرد.

۷- دزدی با شکست حرز :

در بیمه سرقت یا دزدی با شکستن حرز شخصیت بیمه‌گزار تاثیر مستقیم در تصمیم بیمه‌گر دارد. البته خطرهای انسانی و مدیریتی در تمام بیمه‌های اموال همانند خطرهای فیزیکی در تصمیم بیمه‌گر و نرخ بیمه موثر است ولی در بیمه سرقت این تاثیر بیشتر است. بیمه‌گر علاوه بر شخصیت بیمه‌گزار، شرایط اقتصادی جامعه، میزان بیکاری و منطقه و محل مورد بیمه و تعداد سرقت‌هایی که واقع شده را در ارزیابی خود ملحوظ می‌دارد.

در سرقت با شکستن حرز سارق به طور غیر قانونی شی را تصاحب می‌کند ولی برای دسترسی باید اعمالی را مرتکب شود و مانعی را که برای ورود به محل سرقت وجود دارد را از بین ببرد. معمولا شکست حرز (حریم) شامل :

- بالا رفتن از دیوار محل استقرار اموال بیمه‌شده یا شکستن در یا پنجره و یا خراب کردن دیوار و نظایر آن.

- باز کردن در بوسیله کلید وسایر آلات و ادوات غیر مجاز.

- ورود به محل با تهدید به جان یا آبروی بیمه‌گزار و یا اعضاء خانواده و یا کارکنان.

شرکت‌های بیمه برای پوشش بیمه سرقت لیست اموال و اثاثیه و مشخصات و قیمت تفکیکی هر یک از اموال بیمه‌شده را دریافت و مهر و امضا و پیوست بیمه‌نامه می‌نمایند.

۸- پوشش زیان یا خسارات ناشی از اعتصاب ، شورش و اغتشاش:

در صورت خرید این خطر از سوی بیمه‌گزار، بیمه‌گر خسارات وارده به مورد بیمه را که مستقیما " ناشی از شورش و بلوا و اعتصاب " باشد تحت پوشش قرار می‌دهد. قیام‌های عمومی و سراسری و جنگ با دشمن خارجی و جنگ داخلی تحت پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد. درضمن، این پوشش با امکان اخطار فسخ هفت روزه از سوی بیمه‌گر فروخته می‌شود.

۹- خطر انفجار و دفرمه شدن ظروف تحت فشار صنعتی :

در شرایط عمومی بیمه‌نامه آتش سوزی، خسارات وارد به ظروف تحت فشار صنعتی (مانند کمپرسورها و دیگ‌های بخار) که ناشی از انفجار و دفرمه شدن ظروف مذکور باشد، مستثنی شده است. لذا بیمه‌گزاران می‌توانند با پرداخت حق بیمه اضافی نسبت به پوشش خطر مذکور اقدام نمایند.

۱۰- هزینه پاکسازی:

پوششی است که معمولاً به بیمه‌نامه‌ها اضافه شده و مطابق با آن شرکت بیمه می‌پذیرد که هزینه پاکسازی محل مورد بیمه را که ناشی از خطرات بیمه‌شده باشد جبران نماید. این پوشش حداکثر تا ۲۰ درصد سرمایه بیمه‌نامه بوده و نرخ آن نیز ۵۰ درصد مجموع نرخ‌های بیمه‌نامه در نظر گرفته می‌شود.

۱۱- خطر خود سوزی :

برخی مواد همانند تفاله چغندر قند در دما و شرایط عادی نیز با اکسیژن ترکیب شده و ایجاد حریق و خودسوزی می‌نمایند. در صورت خرید این پوشش توسط بیمه‌گذار، بیمه‌گر خسارت وارد به مورد بیمه را تا سقف مورد تعهد جبران خواهد کرد.

۱۲- خطر برخورد جسم خارجی:

این نوع پوشش را بیمه‌گذاران در صورتی که محل مورد بیمه در مجاورت جاده و یا پایین تپه شیبدار و یا ... قرار گرفته باشد در خواست می‌نمایند.

۱۳- پوشش خسارت ناشی از نشت گاز آمونیاک و فریون سردخانه‌ها:

با خرید این پوشش توسط بیمه‌گذار، بیمه‌گر در مواردی که نشت گاز منجر به حریق نشده ولی موجب فساد کالا و یا آسیب موجودی اعم از اینکه خسارت مستقیماً ناشی از اثر گاز باشد و یا اینکه موجب از کار افتادن دستگاه‌های مبرد گردد، جبران می‌نماید.

۱۴- ریزش و فروکش کردن چاه:

خسارت ناشی از ریزش و فروکش کردن چاه به دو طریق ذیل تحت پوشش قرار می‌گیرد:

الف) جبران خسارت وارده به چاه و تاسیسات آن. در این حالت فقط خسارات وارد به دیواره چاه و تاسیسات آن تحت پوشش قرار خواهد گرفت.

ب) جبران خسارت وارد به ساختمان و تاسیسات منصوبه به دلیل تخریب و فروکش کردن چاه.

۱۵- رانش زمین:

این پوشش خسارات وارد به اموال بیمه شده در صورت رانش، ریزش و فروکش کردن در اثر حرکت طبیعی زمین را جبران می نماید. این خطر جدا از خطر زلزله بوده و معمولاً در مناطق کوهستانی و شیب دار رخ می دهد. برای پوشش این بیمه نامه بایستی محل مورد بیمه بازدید و وضعیت ساختمان، سوابق خسارتی منطقه و نوع خاک (رسی، شنی، آهکی) ارزیابی گردد.

۱۶- سقوط بهمن:

در بعضی نقاط کوهستانی و برفگیر و شیب دار احتمال سقوط بهمن وجود دارد. در صورت خرید این پوشش بیمه گر خسارت ناشی از سقوط بهمن بر اموال مورد بیمه را جبران می نماید. باید دقت نمود که برخی نقاط دارای شرایط خاصی بوده و احتمال وقوع بهمن به صورت سالانه در آن وجود دارد و پوشش خطر ریزش بهمن دارای ریسک بالایی می باشد و نرخ و شرایط بیمه گر نیز باید متناسب با میزان ریسک باشد. مراحل صدور بیمه نامه آتش سوزی:

پیشنهاد بیمه : اولین مرحله صدور بیمه نامه، تکمیل پرسشنامه پیشنهاد بیمه است. در اغلب رشته های بیمه، بیمه گر ورقه مخصوص چاپی را که فرم پیشنهاد یا پرسشنامه بیمه نامیده می شود در اختیار بیمه گزار قرار می دهد که او با تکمیل برگ مذکور شرایط و خصوصیات آن چه را که می خواهد بیمه نماید در اختیار بیمه گر قرار دهد. این پرسشنامه حاوی سوالاتی برای شناسایی بیمه گزار و همچنین خطر مورد بیمه است. بیمه گزار موظف است با صداقت کامل به سوالات پرسشنامه پاسخ دهد. در صورت کتمان یا اعلام نادرست بیمه گزار اگر عمدی باشد بیمه نامه باطل است و اگر غیر عمدی باشد، بیمه گر حق فسخ بیمه نامه را خواهد داشت. بیمه گر بر اساس اطلاعات مندرج در پرسشنامه بیمه نامه را صادر می کند.

تسلیم پیشنهاد بیمه به تنهایی برای هیچ یک از طرفین تعهدی ایجاد نمی نماید و همان گونه که بیمه گر حق دارد درخواست پیشنهاد دهنده را غیرقابل قبول اعلام کند، بیمه گزار نیز می تواند از پیشنهاد خود منصرف شود؛ لکن در صورت صدور بیمه نامه مطالب مندرج در برگ پیشنهاد برای بیمه گزار تعهد ایجاد نموده و پیشنهاد مذکور

جزء لاینفک قرارداد محسوب می‌شود و در صورتی که با دقت و صحت و از روی حسن نیت کامل به مطالب آن پاسخ داده نشود، ضمانت اجراهای مختلفی را برای بیمه‌گزار در پی خواهد داشت.

در پرسشنامه بیمه آتش سوزی بیمه‌گزار می‌تواند علاوه بر خطر آتش سوزی، صاعقه و انفجار که خطرات اصلی بیمه‌نامه است، خطرات اضافی دلخواه خود را نیز انتخاب کند. در پیشنهاد بیمه‌نامه علاوه بر سوال‌های مختلفی که بیمه‌گزار برای ارزیابی خطری باید به بیمه‌گر بدهد، جدولی را که در آن شرح کامل مورد بیمه بیان می‌شود را بایستی تکمیل کند. پس بیمه‌نامه بر اساس پرسشنامه بیمه صادر می‌شود. بیمه آتش سوزی از ساعت ۲۴ روز درخواست بیمه‌گزار شروع می‌گردد.

۲. بازدید اولیه: پس از تکمیل پرسشنامه، محل مورد بیمه توسط بیمه‌گر بازدید می‌شود و صحت مطالب مندرج در پرسشنامه مورد بررسی قرار می‌گیرد. معمولاً در هنگام بازدید از ریسک‌های بزرگ و یا حساس و خطرناک فرم بازدید اولیه نیز تکمیل و از ابعاد مختلف محل مورد بیمه به تعداد کافی عکس تهیه می‌گردد.

۳. صدور بیمه‌نامه: پس از طی مراحل یاد شده، در صورتی که بیمه‌گر موافق بیمه کردن مورد بیمه باشد حق بیمه و شرایط را به بیمه‌گزار اعلام نموده و در صورت تایید از سوی بیمه‌گزار بیمه‌نامه صادر خواهد شد. هنگام صدور بیمه‌نامه باید پرسشنامه، فرم بازدید و عکس‌های محل مورد بیمه نزد بیمه‌گر بایگانی شود. وظایف بیمه‌گزار هنگام خرید بیمه‌نامه

۱. پرهیز از بیمه کردن اموال به میزانی بیش از ارزش واقعی با قصد تقلب: در این صورت خسارت وارده به هیچ عنوان قابل پرداخت نیست و بیمه‌گزار هیچ‌گونه حقی نسبت به بیمه‌گر نخواهد داشت.

۲. پرهیز از بیمه کردن اموال به قیمت کمتر از قیمت واقعی (به خاطر پرداخت حق بیمه کمتر): در این صورت بیمه‌گر فقط به تناسب حق بیمه‌ای که دریافت کرده، خسارت را خواهد پرداخت (ماده ۱۰ قانون بیمه: در صورتی که مال به کمتر از قیمت واقعی بیمه‌شده باشد، بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسئول خسارت خواهد بود)، مثلاً اگر مالی نصف قیمت واقعی بیمه شود، هنگام بروز خسارت نیز فقط نصف خسارت از طرف شرکت بیمه پرداخت خواهد شد.

۳. پرهیز از بیمه مضاعف: اگر تمام یا قسمتی از اموال بیمه شده، موضوع این بیمه نامه به موجب قرارداد دیگری و برای همان خطر و مدت نزد بیمه گر بیمه شود، بیمه گزار ملزم است مراتب را بدون تاخیر و با ذکر نام بیمه گر جدید و مبلغ بیمه شده به اطلاع بیمه گر برساند. در صورت وقوع حادثه، مسئولیت بیمه گر به تناسب مبلغی که خود بیمه کرده با مجموع مبالغ بیمه شده، می باشد. چنانچه اموال بیمه شده تحت بیمه نامه دیگری مانند بیمه نامه باربری که قبل از شروع بیمه نامه حاضر تنظیم گردیده بیمه شده باشد؛ مسئولیت بیمه گر فقط به نسبت قسمتی خواهد بود که بوسیله بیمه نامه مقدم تامین شده است.

لحاظ نمودن اصل حسن نیت: بیمه گزار مکلف است با صداقت کامل کلیه اطلاعات راجع به موضوع بیمه را در اختیار بیمه گر قرار دهد. اگر بیمه گزار در پاسخ به پرسش بیمه گر به طور عمد از اظهار مطلبی خودداری نماید و یا برخلاف واقع چیزی بگوید، قرارداد بیمه باطل و بدون اثر خواهد بود. هر چند مطلبی که کتمان شده یا برخلاف واقع اظهار شده هیچ گونه تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجوه پرداختی بیمه گزار به وی مسترد نخواهد شد، بلکه بیمه گر می تواند مانده حق بیمه را نیز مطالبه نماید.

فرانشیز :

به مبلغی از خسارت گفته می شود که به عهده بیمه گزار بوده و بیمه گر نسبت به آن تعهدی ندارد. فرانشیز تلفظ فرانسوی franchise است و به این کلمه در انگلیسی فرانشیز گفته می شود. ریشه این واژه لاتین است و به معنی معافیت و اغماض می باشد. در عمل منظور از این کلمه در رابطه بین بیمه گر و بیمه گزار، میزانی از خسارت است که به هر حال به عهده بیمه گزار می باشد.

صرف نظر از روش هایی که در کشور ما و یا در سایر نقاط متداول است اصولاً وجود فرانشیز در همه انواع بیمه توجیه منطقی دارد. در بیمه های آتش سوزی غالباً از اعمال فرانشیز برای خطرات اصلی (حریق - صاعقه - انفجار) خودداری می شود؛ زیرا معمولاً خسارت های آتش سوزی ارقام بزرگی را تشکیل می دهد و کسر مبالغ جزئی فرانشیز اثر قابل توجهی در روابط بیمه گر و بیمه گزار ندارد. در پوشش هایی که به عنوان خطرات اضافی در بیمه نامه های آتش سوزی ارائه می شود، اعمال فرانشیز متداول است. مثلاً در بیمه زلزله واحدهای صنعت، فرانشیز ۱۵ درصد مبلغ خسارت است.

انواع فرانشیز:

الف) در برخی موارد فرانشیز رقمی معین و ثابتی است که اگر خسارت کمتر از این مبلغ باشد، پولی به بیمه‌گزار

تعلق نمی‌گیرد ولی اگر خسارت بیشتر از این مبلغ باشد، کل مبلغ خسارت به بیمه‌گزار پرداخت می‌شود.

ب) در بعضی موارد فرانشیز درصدی از مبلغ بیمه است و هر قدر مبلغ بیمه بیشتر باشد، فرانشیز به همان نسبت

بالتر خواهد بود. مثال: "مبلغ فرانشیز یک درصد ارزش مورد بیمه می‌باشد".

ج) در مواردی دیگر درصدی ثابت از خسارت است. به عبارت دیگر بیمه‌گزار براساس درصدی معین از خسارت با

بیمه‌گر در تحمل خسارت سهیم می‌شود. "سهیم بیمه‌گزار در هر حادثه ۱۰ درصد از مبلغ خسارت خواهد بود"

د) در برخی موارد نیز به صورت ترکیبی از یک مبلغ ثابت و درصدی از خسارت تعیین می‌گردد. مثال: "مبلغ

فرانشیز ده درصد هر خسارت و حداقل یک میلیون ریال خواهد بود.

مفهوم دیگر کاستنی است، بدین صورت که اگر در یک بیمه‌نامه رقم تعیین شده برای کاستنی صدهزار ریال

باشد، این مبلغ از خسارت قابل پرداخت کسر خواهد شد. اگر خسارت سیصد هزار ریال باشد، بیمه‌گر دویست

هزار ریال پرداخت خواهد کرد و اگر خسارت صدهزار ریال و یا کمتر باشد، پرداختی صورت نخواهد گرفت. (در

ایران کاستنی با فرانشیز یکسان برداشت شده و تحت عنوان فرانشیز در بیمه‌نامه‌ها درج می‌گردد).

توجیه فرانشیز:

فرانشیز یکی از مباحث مهم در مدیریت خطر است. بیمه‌گزار نگران ایجاد خسارت‌هایی است که تحمل آن از

عهده او خارج باشد. بیمه‌گزار از خسارت‌های کوچک واهمه ندارد. مثلاً اگر تصادف اتومبیل منجر به سائیدگی

مختصر گلگیر و یا شکستن یک چراغ کوچک شود، موجب نگرانی مالک آن نیست. او نگران حوادثی است که

سبب وارد شدن خسارت چند میلیونی گردد. جبران این گونه خسارت‌ها جز از طریق بیمه و به کمک بیمه‌گران

امکان پذیر نیست ولی اگر خسارت در حد فرانشیز باشد، همه قادر به تحمل آن هستند.

اعمال فرانشیز به دلایل مختلف صورت می‌گیرد که اهم آن به شرح ذیل می‌باشد:

الف) فرانشیز موجب کاهش حق بیمه می‌گردد. به هر حال وجود فرانشیز در همه بیمه‌نامه‌ها مقدار قابل ملاحظه‌ای

از تعهد بیمه‌گر می‌کاهد و همین می‌تواند موجب تخفیف و ارزانتر شدن حق بیمه شود.

ب) توجه بیشتر بیمه‌گذار به مورد بیمه: وجود فرانشیز، اگر نه همیشه، بلکه در بسیاری موارد موجب توجه بیشتر بیمه‌گذار به رعایت ایمنی و تدابیر احتیاطی و ضوابط حرفه‌ای می‌شود و این به سود جامعه است.

ج) جلوگیری از تشکیل پرونده‌های خسارت جزئی: وجود فرانشیز مراجعات بیمه‌گذاران را برای دریافت خسارت‌هایی جزئی منتفی می‌کند و این خود در هزینه‌های اداری بیمه‌گر اثر قابل ملاحظه‌ای دارد.
استثنائات بیمه آتش سوزی:

در بیمه آتش سوزی اموال زیر بیمه نمی‌شوند، مگر با توافق بیمه‌گر:

مسکوکات، پول، اوراق بهادار، فلزات قیمتی به هر شکل، جواهرات و مروارید، سنگ‌های قیمتی سوار نشده، هرگونه اسناد و نسخ خطی،

هزینه بازسازی نقشه، جمع‌آوری، مجدد اطلاعات و یا تنظیم دفاتر بازرگانی و ...

محاسبه حق بیمه:

حق بیمه با توجه به سرمایه بیمه‌شده و براساس نرخ مندرج در تعرفه بیمه آتش سوزی به دست می‌آید. تعرفه آتش سوزی نیز توسط آکچوئرها و بر اساس محاسبات ریاضی و آمار به دست می‌آید.

حق بیمه = سرمایه * نرخ

در گذشته تعرفه آتش سوزی توسط بیمه مرکزی برای هر نوع فعالیت جداگانه اعلام می‌گردید ولی اخیراً بیمه مرکزی ارائه نرخ برای تمامی رشته‌های آتش سوزی را آزاد و تعیین نرخ را به عهده شرکت‌های بیمه واگذار نموده است.

مثال: محاسبه حق بیمه آتش سوزی یک منزل مسکونی با پوشش خطر آتش سوزی (حریق، صاعقه، انفجار):

ارزش بنای یک منزل مسکونی (صرف نظر از ارزش زمین آن) ۱۰۰ میلیون ریال و ارزش اسباب و لوازم موجود در آن ۵۰ میلیون ریال است.

اگر نرخ بیمه آتش سوزی منازل مسکونی ۰,۲۷ در هزار بگیریم، بنابراین حق بیمه آتش سوزی این منزل به همراه لوازم موجود در آن به قرار زیر است:

$$۴۰,۵۰۰ = ۱/۱۰۰۰ * ۰/۲۷ * (۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰)$$

طبق قانون به حق بیمه به دست آمده مالیات بر ارزش افزوده هم باید اضافه گردد و بیمه گزار موظف است هنگام خرید بیمه نامه مالیات مذکور را پرداخت نماید.

نرخ حق بیمه آتش سوزی برخی از فعالیت هایی که زیاد مورد استفاده قرار می گیرد، به شرح ذیل می باشد:

منزل مسکونی (غیر چوبی) ۰,۲۷ در هزار
 ساختمان ها و دفاتر اداری ۰,۶۳ در هزار
 مغازه خوابارفروشی و بقالی ۱,۸ در هزار
 فروشگاه پوشاک ۱,۴۴ در هزار

نرخ برخی از خطرات اضافی به شرح ذیل می باشد:

طبق تعرفه زلزله	۱. زلزله و آتشفشان
۰,۲ در هزار	۲. سیل و طغیان آب دریا و رودخانه
۰,۱۵ در هزار	۳. طوفان و گردباد و تندباد
۰,۲ در هزار	۴. ضایعات ناشی از ترکیدگی لوله آب
۰,۲ در هزار	۵. ضایعات ناشی از آب باران و ذوب برف
در هزار	۶. سقوط هواپیما، چرخ بال و یا قطعات آنها
۰,۵ در هزار	۶,۱ مناطق نزدیک به فرودگاه - تا ۵ کیلومتری فرودگاه
۰,۵ در هزار	۶,۲ مناطق دور از فرودگاه - بیش از ۵ کیلومتری فرودگاه
۰,۵ در هزار	۷. آشوب، بلوا، اعتصاب
۵۰٪ نرخ کل بیمه نامه	۸. هزینه پاکسازی حداکثر تا ۲۰ درصد سرمایه بیمه نامه
۶ تا ۱۲ در هزار	۹. سرقت با شکست حرز
۲۰ در هزار	۱۰. شکست شیشه

*نرخ های فوق می تواند با توجه به سیاست های هر شرکت و برای هر ریسک تغییر کند.

خطر زلزله: برای پوشش خطر زلزله یک ساختمان دو مورد بررسی می‌گردد. اول این که در کدام شهر واقع شده (درجه خطر شدت زلزله آن شهر چند است). دوم نوع سازه ساختمان چیست (مقاومت ساختمان در برابر زلزله چقدر است).

استان	شهر	درجه خطر واحد صنعتی	مسکونی و غیر صنعتی
آذربایجان شرقی	تبریز	۴	شدید
آذربایجان غربی	ارومیه	۳	خفیف
اصفهان	اصفهان	۱	خفیف
بوشهر	بندر بوشهر	۳	خفیف
بوشهر	جزیره خارک	۳	خفیف
تهران	تهران	۵	خفیف
خراسان رضوی	مشهد	۳	خفیف
خوزستان	اهواز	۳	خفیف
فارس	شیراز	۴	شدید
کرمان	کرمان	۵	شدید
گلستان	گرگان	۴	شدید
مازندران	آمل	۴	شدید

نکته ۱: فرانشیز خطر زلزله برای واحدهای صنعتی در هر حادثه ۱۵ درصد مبلغ خسارت و برای واحدهای مسکونی و غیر صنعتی یک در صد سرمایه بیمه شده می‌باشد.

نکته ۲: در صورت موافقت بیمه‌گذار با افزایش درصد فرانشیز زلزله و آتش‌فشان در واحدهای صنعتی می‌توان تخفیفات زیر را در نرخ و حق بیمه اعمال نمود:

۱. در صورت افزایش فرانشیز از ۱۵ درصد به ۲۵ درصد تخفیف در نرخ ۲۰٪.

۲. در صورت افزایش فرانشیز از ۱۵ درصد به ۴۰ درصد تخفیف در نرخ ۴۵٪.

۳. در صورت افزایش فرانشیز از ۱۵ درصد به ۶۰ درصد تخفیف در نرخ ۶۵٪.

قیمت‌گذاری مورد بیمه:

بیمه‌گذار موظف است هنگام بیمه کردن اموال خود، ارزش آنها را به شرکت بیمه اعلام نماید. برای بیمه کردن

اموال می‌توان آنها را به قیمت‌های "ارزش دفتری"، "ارزش روز" و "قیمت نو" قیمت‌گذاری و بیمه نمود.

ارزش دفتری: قیمت نو منهای استهلاک کالا طبق قانون و استانداردهای مربوطه را گویند. معمولاً این نوع روش

قیمت‌گذاری و بیمه کردن به صلاح بیمه‌گذار نیست. مثال: یک لیفتراک ۱۰ سال پیش به قیمت ۱۰ میلیون

ریال خریداری شده است. اگر این وسیله ده ساله مستهلک گردد، امروز قیمت دفتری آن یک ریال خواهد بود.

در حالی که شاید آن وسیله در بازار الان با توجه به تورم موجود بیش از قیمت خرید آن قیمت‌گذاری گردد.

ارزش روز: در این روش اموال به قیمت واقعی یا قیمتی که همان روز (با توجه به عمر آن و میزان استفاده‌ای که

از آن شده) در بازار قیمت‌گذاری و خریداری می‌شود، ارزش‌گذاری و بیمه می‌گردد. مثال: یک لپ‌تاپ که سال

گذشته به قیمت ۱۰ میلیون ریال خریداری شده و امسال قیمت نو آن در بازار (با توجه به تورم و عوامل دیگر)

۱۳ میلیون ریال است، در بازار با توجه به میزان کارکرد آن به قیمت ۱۱ میلیون ریال قیمت می‌گذارند. بنابراین

در قیمت‌گذاری به قیمت واقعی یا قیمت روز امکان دارد قیمت کالا از قیمت خرید آن بالاتر باشد؛ در حالی که

در قیمت‌گذاری به روش ارزش دفتری، ارزش امروز کالا کمتر از قیمت خرید آن خواهد بود.

ارزش نو: شرکت‌های بیمه برای اینکه بیمه‌گذار بتواند در بعد از خسارت فعالیت خود را مجدداً ادامه دهد، امکان

بیمه کردن اموال به قیمت نو را برای بیمه‌گذاران گذاشته‌اند. در این بیمه‌نامه، بیمه‌گذار ساختمان و ماشین آلات

خود را به قیمت نو (به شرطی که کمیت و کیفیت ساختمان و ماشین آلات همانند قبل باشد) بیمه می‌نماید.

این نوع بیمه‌نامه به صورت کامل‌تر در قسمت "انواع بیمه‌نامه" توضیح داده شده است.

با توجه به مراتب فوق، بهترین روش برای قیمت‌گذاری و بیمه کردن، روش قیمت‌گذاری به ارزش روز یا قیمت

واقعی می‌باشد. (البته قیمت‌گذاری به ارزش نو نیز مناسب است ولی فرآیند آن پیچیده و امکان بیمه کردن همه

اموال به این روش وجود ندارد).

انواع بیمه‌نامه آتش سوزی

بیمه با شرایط جایگزینی یا بازسازی

این بیمه‌نامه بیشتر توسط واحدهای صنعتی و تولیدی خریداری می‌شود. به دلیل شرایط اقتصادی و افزایش قیمت‌ها و استهلاک، اموال معمولاً ارزش خود را از دست می‌دهند. اگر بیمه‌گزار اموال خود را به قیمت روز بیمه کند و خسارتی به اموال وارد شود، امکان خرید تجهیزات و ماشین‌آلات و ساخت مجدد ساختمان و در نهایت تجدید فعالیت اقتصادی مشکل خواهد بود. در این بیمه‌نامه امکان جایگزینی و یا بازسازی برخی از اموال در نظر گرفته شده است. در این بیمه‌نامه، بیمه‌گزار دارائی‌های خود را به قیمت جایگزینی بیمه می‌کند و در صورت بروز یکی از خطرات مشمول بیمه، اگر خسارتی وارد شود، بیمه‌گر نسبت به تعمیر و بازسازی اموال آسیب دیده و یا جایگزینی آنها تا سقف سرمایه بیمه‌نامه اقدام خواهد کرد.

این پوشش مخصوص ساختمان و ماشین‌آلات بوده و موجودی مواد اولیه، کالای ساخته شده، لوازم و اثاثیه مصرفی را شامل نمی‌شود.

در این نوع بیمه‌نامه اجرای تعهدات شرکت بیمه به صورت‌های زیر قابل انجام است :

۱. در صورتی که موضوع بیمه از بین رفته باشد؛ در مورد ساختمان، بازسازی آن و در مورد غیر ساختمان جایگزینی آن.

۲. در صورتی که موضوع بیمه آسیب دیده باشد؛ تعمیر و تعویض قسمت‌های آسیب دیده.

تبصره ۱ : جایگزینی یا بازسازی اموال تلف شده و همچنین تعمیر و تعویض قسمت‌های آسیب دیده طوری صورت می‌گیرد که اموال مذکور به وضعی بهتر از زمان حادثه در نیاید. به عبارت دیگر کمیت و کیفیت ساختمان و ماشین‌آلات همانند قبل و فقط بازسازی شده باشد و از تکنولوژی یا تجهیزات برتر از قبل استفاده نگردد و در نهایت باعث منفعت و سودآوری بیمه‌گزار نشود.

تبصره ۲ : هیچ نوع پرداختی بیش از مبلغی که تحت عنوان سرمایه بیمه شده می‌باشد، پرداخت نخواهد شد.

تبصره ۳ : عمل جایگزینی یا بازسازی می‌تواند در محلی دیگر با موافقت قبلی بیمه‌گر انجام پذیرد، مشروط بر آن که از تعهد بیمه‌گر افزایش نیابد.

تبصره ۴: در صورتی که مبلغ بیمه‌شده در زمان قبل از حادثه کمتر از صد درصد هزینه بازسازی یا ارزش جایگزینی آنها در صورت تلف شدن کامل باشد، بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است، نسبت به هزینه بازسازی یا ارزش جایگزینی آنها مسئول خسارت خواهد بود.

بیمه مرهونات بانکی:

بیمه کردن اموال و اثاثیه و موجودی‌ها به نفع بانک، بیمه مرهونات بانکی نامیده می‌شود. هنگامی که بانک به شخصی وام می‌دهد و فرد وام‌گیرنده با وام مذکور اقدام به خرید اموال و اثاثیه و کالا و یا ساخت ساختمان می‌کند، بانک برای جلوگیری از تلف شدن سرمایه خود هنگام حادثه، از وام‌گیرنده می‌خواهد که اموال خریداری شده را به نفع بانک بیمه نماید. این بیمه‌نامه همانند بیمه‌نامه‌های آتش سوزی عادی بوده و تفاوت عمده آن در درج نام بانک وام‌دهنده به عنوان ذینفع در بیمه‌نامه می‌باشد. باید دقت شود که در این گونه بیمه‌نامه‌ها وام بیمه نمی‌شود، بلکه ساختمان، اثاثیه یا کالایی که با وام دریافتی از بانک خریداری شده یا خواهد شد، بیمه می‌گردد. اگر با وام ساختمان خریداری گردد در بیمه‌نامه باید اطلاعات ثبتی ساختمان مورد بیمه و اگر کالا و اثاثیه خریداری شود، فاکتور یا پیش فاکتور باید مهر و امضا و ضمیمه بیمه‌نامه گردد.

نکته مهم: در بیمه‌نامه مرهونات بانکی نرخ بیمه‌نامه باید متناسب با میزان ریسک محل مورد بیمه باشد.

اگر قرار باشد با وام کالا خریداری شود، باید از بیمه‌گذار سوال شود که اموال خریداری شده قرار است کجا نگهداری شود؟ و یا چنانچه با وام قرار است ساختمان خریداری شود، باید سوال شود که موضوع فعالیت آن ساختمان چیست؟ موضوع فعالیت محل اعلام شده به عنوان موضوع فعالیت بیمه‌نامه بوده و می‌بایست متناسب با ریسک محل مورد بیمه، نرخ بیمه‌نامه اعمال گردد.

مثال: بیمه‌گذار با وام دریافتی اقدام به خرید یک دستگاه یخچال معمولی می‌نماید. حال اگر این یخچال در منزل مسکونی نگهداری شود، مورد بیمه می‌شود "مرهونات بانکی مسکونی" و موضوع فعالیت "مسکونی" و نرخ آن ۰/۲۷ در هزار گرفته می‌شود. اگر یخچال مذکور در دفتر اداری نگهداری شود به آن "مرهونات بانکی غیرصنعتی" و موضوع فعالیت آن دفتر اداری و نرخ آن ۰/۶۳ در هزار لحاظ می‌گردد و اگر همان یخچال در

کارخانه پلاستیک سازی نگهداری شود به آن بیمه " مرهونات بانکی صنعتی " و موضوع فعالیت کارخانه پلاستیک سازی و نرخ آن ۲/۸۸ در هزار منظور خواهد شد.

نکته مهم: در بیمه‌های مرهونات بانکی، امکان تقسیط حق بیمه وجود ندارد. با توجه به اینکه در این گونه بیمه‌نامه‌ها ذینفع بانک می‌باشد، حق بیمه نقدی دریافت می‌شود. فسخ یا ابطال بیمه‌نامه نیز فقط با درخواست کتبی بیمه‌گزار و تایید بانک یا ذینفع بیمه‌نامه امکان دارد.

بیمه‌نامه بر اساس اولین خسارت ۳:

طبق قانون، کم بیمه کردن اموال باعث اعمال قاعده نسبی و پرداخت خسارت به نسبت سرمایه بیمه‌شده به سرمایه واقعی که بیمه‌گزار باید بیمه می‌نمود خواهد شد. اما در بیمه‌نامه بر اساس فرست لاس این مشکل برطرف می‌شود و بیمه‌گزار می‌تواند با اعلام سرمایه واقعی درخواست پوشش تنها برای مبلغی به مراتب کمتر از سرمایه واقعی نماید. در این صورت بیمه‌گر حداکثر سرمایه تحت پوشش را کاهش می‌دهد و در مقابل، حق بیمه کمتری را نیز دریافت می‌کند. بیمه با شرایط فرست لاس از یک طرف به دلیل کاهش حق بیمه به نفع بیمه‌گزار و از طرف دیگر به لحاظ محدود بودن تعهدات و مسائل مربوط به اتکائی به نفع بیمه‌گر می‌باشد. در بیمه به صورت فرست لاس برای محاسبه سرمایه تحت پوشش از PML^۴ یا حداکثر خسارت احتمالی استفاده می‌گردد. محاسبه PML^۳ احتیاج به دانش فنی و تجربه بالا داشته و توسط کارشناسان خبره انجام می‌گیرد. بیمه فرست لاس در موارد ذیل صادر می‌گردد:

۱. بیمه موجودی انبارهای بزرگ که بصورت دقیق قابل محاسبه نباشد. می‌توان برای بیمه موجودی انبارهای بزرگ و انبارهای عمومی از بیمه فرست لاس استفاده نمود. در این گونه انبارها با توجه به این که سرمایه در نوسان بوده و مدام موجودی در حال ورود و خروج می‌باشد و همچنین به دلیل بزرگی انبار، امکان خسارت کلی وجود ندارد و یا خیلی کم است، بیمه‌گزار برای کاهش حق بیمه در خواست صدور بیمه‌نامه به صورت فرست لاس برای قسمتی از سرمایه انبار را می‌نماید.

³First Loss

⁴Probable Maximum Loss

۲. برخی خطرات که در صورت وقوع امکان خسارت کلی وجود ندارد، مثل خطر سرقت. با توجه به این که در هنگام سرقت معمولاً اموال کم حجم و با ارزش بالا سرقت می‌شود، بنابراین لازم نیست پوشش سرقت برای تمامی اموال خریداری گردد. در این گونه موارد می‌توان پوشش سرقت را برای قسمتی از سرمایه بیمه‌گزار در نظر گرفت. در این مورد با توجه به کاهش سرمایه مورد تعهد، حق بیمه پرداختی نیز کاهش می‌یابد.

۳. بیمه اموالی که در محدوده جغرافیایی بزرگی پراکنده بوده و امکان خسارت به کل آنها وجود ندارد؛ مانند بانک‌ها و شرکت‌هایی که شعب گسترده‌ای در سراسر کشور دارند. بیمه‌نامه اظهارنامه ای ۵:

برای موجودی انبارها و کارخانجات که به طور مرتب در حال نوسان هستند، می‌توان بیمه‌نامه " اظهارنامه‌ای " صادر نمود. بر این اساس، چون سرمایه بیمه‌شده در این موارد در حال تغییر است و میزان آن ثابت نیست؛ بیمه‌گر، بیمه‌نامه را بر اساس مبلغ معینی صادر می‌کند و حق بیمه موقت را دریافت می‌کند. اما بیمه‌گزار موظف است موجودی هر ماه را به بیمه‌گر اطلاع دهد. مبنای محاسبه حق بیمه قطعی، میانگین موجودی ۱۲ ماهه اعلام شده طی اظهار نامه‌های ماهیانه بیمه‌گزار می‌باشد.

در صورتی که در طی دوره مبلغ موجودی اضافه گردد (بیش از سرمایه اولیه گردد)، در همان زمان، طی الحاقیه سرمایه افزایش و بابت آن حق بیمه اضافی محاسبه و دریافت می‌گردد.

چنانچه در طی دوره موجودی کمتر شده باشد، تا پایان دوره اقدامی صورت نخواهد گرفت و اظهارنامه‌های ارسالی در پرونده مربوطه عیناً بایگانی خواهد شد.

برای محاسبه حق بیمه قطعی در پایان دوره از مجموع ۱۲ ماه موجودی اظهار شده توسط بیمه‌گزار معدل‌گیری می‌گردد و عدد بدست آمده در نرخ بیمه‌نامه ضرب و حق بیمه قطعی محاسبه خواهد شد. اگر حق بیمه قطعی کمتر از حق بیمه اولیه باشد، مبلغ تفاوت به عنوان حق بیمه برگشتی به بیمه‌گزار عودت داده می‌شود. حق بیمه برگشتی بیمه‌نامه‌های شناور در هیچ حالتی نباید از ۵۰ درصد کل حق بیمه اولیه کمتر باشد. در بیمه‌نامه‌های

اظهارنامه‌ای چنانچه بیمه‌گذار برای هر ماه اعلام موجودی نکند سرمایه موجودی‌ها برای ماه مذکور، بالاترین موجودی ثبت شده درج و ملاک محاسبه قرار خواهد گرفت.

نکته: مبنای پرداخت خسارت، ارزش موجودی کالای واقع در انبار در زمان وقوع حادثه خواهد بود، نه مبلغ سرمایه بیمه‌نامه یا الحاقیه یا اظهار نامه‌های ارسالی بیمه‌گذار البته حداکثر تا سقف سرمایه بیمه‌نامه.

بیمه عدم نفع^۶

بیمه عدم النفع یکی از بیمه‌های زیان پولی است که در آن تعهد بیمه‌گر پرداخت وجه نقد معینی متناسب با زیان وارد به بیمه‌گذار بر اثر وقفه در تولید ناشی از خسارت نظیر آتش سوزی است. اگر بر اثر خسارت مادی وقفه‌ای در جریان تولید یک بنگاه بازرگانی یا صنعتی پیش آید؛ بیمه‌گر درآمد از دست رفته بر اثر توقف تولید را بر اساس شرایط قرارداد جبران می‌نماید. خسارت وقفه در تولید شامل جمع مبلغ سود از دست رفته و مخارج جاری است.

عواملی موثر در ارزیابی خطر بیمه عدم النفع:

مدت بیمه‌نامه

دوره غرامت

بررسی احتمالی وقوع خطر عدم النفع

میزان ریسک خطر اصلی بیمه‌شده (بیمه آتش سوزی یا شکست ماشین آلات)

وضعیت اقتصادی موسسه بیمه شونده (رونق و یا رکود در تولید و فروش)

نحوه ثبت حسابهای مالی شامل صورت‌های سود و زیان و ترازنامه و روند سوددهی یا زیان دهی آن

دوره زمانی و قابلیت جایگزینی خطوط تولید و ماشین آلات

دوره انتظار

سوابق خسارتی بیمه‌گذار

^۶Loss Of Profit, Business Interruption

بیمه‌گر برای یک دوره کوتاه (معمولاً کمتر از ۱۵ روز) که به آن " دوره انتظار " گویند، تعهدی نداشته ولی برای بیش از آن مدت و حداکثر تا مدت زمانی که به عنوان مدت بیمه تلقی می‌شود " دوره غرامت " تعهد خواهد داشت.

مبلغ بیمه براساس میزان تولید و فروش قابل انتظار و تا سقف زمانی محدود تعیین می‌شود. در کشورهای توسعه یافته، بیمه عدم النفع به عنوان خطر اضافی به همراه بیمه آتش سوزی یا شکست ماشین آلات فروخته می‌شود و یکی از مهمترین بیمه‌نامه‌هایی است که از ورشکستگی موسسه اقتصادی و تولیدی جلوگیری می‌کند. بیمه عدم النفع زیان ناشی از توقف فعالیت برای مدت مشخصی مثلاً برای یک ماه و یا ۱۲ ماه و ۱۸ ماه و حتی ۲۴ ماه تا زمان شروع فعالیت مجدد واحد بیمه‌شده را جبران می‌کند. تعیین میزان خسارت یک امر حسابرسی است؛ بدین صورت که بیمه‌گر فعالیت یکسال بلافاصله قبل از توقف تولید را مبنای محاسبه خسارت برای مدتی که متعهد جبران زیان است قرار می‌دهد.

قرارداد بیمه آتش سوزی

قرارداد بیمه آتش سوزی توافقی است بین بیمه‌گزار از یک سو و بیمه‌گر از سوی دیگر که بصورت بیمه‌نامه متجلی می‌شود. بدین قرار که بیمه‌گر در مقابل دریافت وجهی که حق بیمه نامیده می‌شود، متعهد می‌گردد که زیان‌های مالی بیمه‌گزار را برای اموال خاصی که مشخص گردیده است و اموال بیمه‌شده نامیده می‌شود، در مدت معین بر اثر خطر آتش سوزی یا خطرهای دیگر که بیمه شده‌اند جبران کند. از ضروریات بیمه آتش سوزی آن است که بین بیمه‌گزار و بیمه‌گر باید پیشنهاد و قبول قطعی رد و بدل شود. همچنین نفع بیمه‌گزار قانونی باشد و بیمه‌گزار کلیه اطلاعات خود را برای ارزیابی خطر در اختیار بیمه‌گر قرار دهد و از اظهارات خلاف واقع بپرهیزد.

شرایط عمومی بیمه‌نامه آتش سوزی

فصل اول : کلیات

ماده ۱: اساس قرارداد

این بیمه‌نامه بر اساس قانون بیمه مصوب اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۶ و پیشنهاد کتبی بیمه‌گزار (که جزء لاینفک بیمه‌نامه می‌باشد) تنظیم گردیده است و مورد توافق طرفین می‌باشد. آن قسمت از پیشنهاد کتبی

بیمه‌گزار که مورد قبول بیمه‌گر واقع نگردیده و به صورت کتبی به بیمه‌گزار همزمان با صدور بیمه‌نامه اعلام گردیده است، جزء تعهدات بیمه‌گر محسوب نمی‌گردد.

ماده ۲: بیمه‌گر

بیمه‌گر شرکت بیمه‌ای است که مشخصات آن در بیمه‌نامه قید گردیده و جبران خسارت احتمالی را طبق شرایط مقرر در این بیمه‌نامه به عهده می‌گیرد.

ماده ۳: بیمه‌گزار

بیمه‌گزار شخص حقیقی یا حقوقی مذکور در این بیمه‌نامه است که بیمه را خریداری نموده و متعهد پرداخت حق بیمه آن می‌باشد.

ماده ۴: ذینفع

ذینفع هر شخص حقیقی یا حقوقی مذکور در این بیمه‌نامه اعم از بیمه‌گزار می‌باشد که در تمام یا قسمتی از موضوع بیمه نفع داشته باشد.

ماده ۵: مورد بیمه

مورد بیمه اموال مندرج در جدول مشخصات این بیمه‌نامه است که متعلق به بیمه‌گزار و یا در تصرف وی در محل مورد بیمه باشد. اموال سایر اشخاص تا حدودی که با نوع اشتغال بیمه‌گزار ارتباط دارد و همچنین اثاثیه منزل و سایر اموال متعلق به اعضاء خانواده بیمه‌گزار یا کارگرانی که در منزل وی به سر می‌برند، مشروط بر این که بهای آنها در سرمایه بیمه‌شده منظور و در محل مورد بیمه مستقر باشد، بیمه‌شده محسوب می‌شود.

ماده ۶: مدت بیمه‌نامه

مدت بیمه از ساعت ۲۴ روزی که به عنوان تاریخ شروع بیمه‌نامه قید گردیده است، آغاز و در ساعت ۲۴ روز تاریخ انقضاء بیمه‌نامه خاتمه می‌یابد. مگر آنکه خلاف آن در بیمه‌نامه تصریح شده باشد.

ماده ۷: اعتبار بیمه‌نامه

اعتبار بیمه‌نامه و تعهد بیمه‌گر بعد از پرداخت اولین قسط حق بیمه آغاز می‌گردد و بیمه‌گزار مدیون باقیمانده حق بیمه خواهد بود مگر آنکه تاریخ شروع مؤخری کتباً مورد توافق قرار گیرد، ولی در هر حال پایان مدت قرارداد در صورت نبودن شرط خلاف، تاریخ مندرج در بیمه‌نامه می‌باشد.

ماده ۸: اصل غرامت

جبران خسارت در هیچ مورد از میزان زیان وارده به بیمه‌گزار نسبت به مورد بیمه به زمان وقوع خسارت تجاوز نمی‌نماید.

شرایط: فصل دوم

ماده ۹: اصل حسن نیت

بیمه‌گزار مکلف است با رعایت دقت و صداقت در پاسخ به پرسش‌های بیمه‌گر کلیه اطلاعات راجع به موضوع بیمه را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد. اگر بیمه‌گزار در پاسخ به پرسش بیمه‌گر عمداً از اظهار مطلبی خودداری نماید و یا عمداً بر خلاف واقع اظهار بنماید، قرارداد بیمه باطل و بلااثر خواهد بود؛ ولو مطلبی که کتمان شده یا بر خلاف واقع اظهار شده، هیچ گونه تأثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجوه پرداختی بیمه‌گزار مسترد نخواهد شد، بلکه بیمه‌گر می‌تواند مانده حق بیمه را نیز مطالبه نماید.

ماده ۱۰: خطرات بیمه‌شده

تأمین بیمه‌گر با رعایت استثنائات و محدودیت‌های مندرج در بیمه‌نامه شامل تحقق خسارت ناشی از خطرات زیر خواهد بود:

۱. آتش: در این بیمه‌نامه منظور از آتش عبارتست از ترکیب هر ماده با اکسیژن به شرط آنکه با شعله همراه باشد.

۲. صاعقه: در این بیمه‌نامه صاعقه عبارتست از تخلیه بار الکتریکی بین دو ابر یا بین ابر و زمین که بر اثر القاء دو بار مخالف بوجود می‌آید.

۳. انفجار: در این بیمه‌نامه انفجار به مفهوم هر نوع آزاد شدن ناگهانی انرژی حاصل از انبساط گاز و یا بخار است

ماده ۱۱: خسارت و هزینه‌های قابل تأمین

این بیمه‌نامه خسارت مشروحه زیر را تأمین می‌نماید:

۱-۱۱- خسارت مستقیم ناشی از آتش، صاعقه و انفجار.

۱-۱۲- خسارت و هزینه ناشی از اقدامات لازم که به منظور جلوگیری از توسعه خسارت صورت می‌گیرد.

همچنین خسارت و هزینه ناشی از نقل مکان ضروری مورد بیمه به منظور نجات آن از خطرات بیمه‌شده.

ماده ۱۲: حدود خسارت قابل تأمین

این بیمه‌نامه خسارت مستقیم به مورد بیمه را که ناشی از آتش، صاعقه و انفجار در مکان و محل مورد بیمه

باشد، به شرح مندرج در بیمه‌نامه و به میزان زیان وارده به بیمه‌گزار نسبت به مال بیمه‌شده جبران خواهد نمود.

خسارت قابل پرداخت نمی‌تواند از مابه‌التفاوت ارزش هر یک از اقسام بیمه‌شده بلافاصله قبل و بعد از وقوع

خسارت و یا در هر صورت خسارت کلی از مبلغ بیمه‌شده هر یک از اقسام خسارت دیده تجاوز نماید. زیان حاصله

از وقفه در کار و تولید و زیان ناشی از افزایش هزینه تعمیر، بازسازی و تأسیس مجدد بیمه نمی‌باشد.

تبصره: سرمایه بیمه در صورت وقوع خسارت، به میزان خسارت تقلیل می‌یابد. لکن بیمه‌گزار می‌تواند با پرداخت

حق بیمه اضافی سرمایه بیمه را افزایش دهد. شرکت‌های بیمه می‌توانند از تقلیل سرمایه تا ۵٪ بدون دریافت

حق بیمه اضافی صرف‌نظر نمایند.

ماده ۱۳: خطرات اضافی

در صورت موافقت بیمه‌گر و دریافت حق بیمه اضافی می‌توان خطرات دیگری را مضاف به آنچه تحت عنوان

خطرات بیمه‌شده آمده است، بیمه نمود. تأمین خطرات اضافی منوط به صدور الحاقیه خواهد بود.

ماده ۱۴: پرداخت حق بیمه

در صورت نبودن شرط خلاف بیمه‌گزار موظف است حق بیمه را در مقابل دریافت بیمه‌نامه به صورت نقدی

بپردازد و قبض رسیدی که به امضاء بیمه‌گر رسیده باشد، اخذ نماید.

ماده ۱۵: کتبی بودن اظهارات

پیشنهاد و اظهارنامه بیمه‌گزار و بیمه‌گر بایستی به صورت کتبی به آخرین نشانی اعلام شده ارسال گردد.

ماده ۱۶: کاهش ارزش مورد بیمه

در صورتی که بهای اموال بیمه‌شده به طور محسوس از ارزش مورد بیمه کمتر شود بیمه‌گذار موظف است موضوع را بدون تأخیر به اطلاع بیمه‌گر برساند. در صورتی که کل و یا قسمتی از مورد بیمه به دلیلی غیر از تحقق خطرات بیمه‌شده زیان کلی ببیند، بیمه‌نامه در ارتباط با کل و یا آن قسمت از مورد بیمه از زمان وقوع زیان کلی منفسخ و حق بیمه دوره اعتبار به صورت روزشمار محاسبه و ما به التفاوت به بیمه‌گذار مسترد می‌شود.

ماده ۱۷: بیمه مضاعف

اگر تمام یا قسمتی از اموال بیمه‌شده موضوع این بیمه‌نامه به موجب قرارداد دیگری و برای همان خطر و مدت نزد بیمه‌گر دیگری بیمه شود بیمه‌گذار ملزم است مراتب را بدون تأخیر و با ذکر نام بیمه‌گر جدید و مبلغ بیمه‌شده به اطلاع بیمه‌گر برساند. در صورت وقوع حادثه مسئولیت بیمه‌گر به تناسب مبلغی که خود بیمه کرده با مجموع مبالغ بیمه‌شده می‌باشد. چنانچه اموال بیمه‌شده تحت بیمه‌نامه دیگری مانند بیمه‌نامه باربری که قبل از شروع بیمه‌نامه حاضر تنظیم گردیده بیمه‌شده باشد؛ مسئولیت بیمه‌گر فقط به نسبت به قسمتی خواهد بود که بوسیله بیمه‌نامه مقدم تأمین نشده است.

ماده ۱۸: تشدید خطر

هرگاه در مدت بیمه تغییراتی در کیفیت و یا وضعیت مورد بیمه داده شود که موجب تشدید خطر باشد بیمه‌گذار موظف است بدون تأخیر، بیمه‌گر را از تغییرات حاصله آگاه سازد و نیز در صورتیکه تغییرات نامبرده در اثر عمل بیمه‌گذار نبوده ولی بیمه‌گذار از حدوث آن اطلاع داشته باشد، ملزم است ظرف مدت ده روز از تاریخ اطلاع بیمه‌گر را آگاه نماید. در صورت تشدید خطر، بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه اضافی متناسب با خطر را برای مدت باقیمانده مطالبه نموده یا اینکه قرارداد بیمه را ظرف ده روز از تاریخ اعلام بیمه‌گذار فسخ نماید. در صورتی که طرفین نتوانند در میزان حق بیمه اضافی توافق نمایند از تاریخ اعلام عدم قبول بیمه‌گذار بیمه‌نامه منفسخ می‌گردد. در هر صورت بیمه‌گر حق دارد حق بیمه اضافی را از هنگام تشدید خطر تا زمان فسخ و یا انقضای مدت بیمه مطالبه نماید. در صورت تحقق خطر هر گاه مسلم شود در حین اجرای قرارداد بیمه‌گذار عوامل

تشدید خطر را می‌دانسته و بیمه‌گر را مطلع نکرده است؛ بیمه‌گر می‌تواند خسارت را به نسبت حق بیمه دریافتی و حق بیمه مشدد پرداخت کند.

ماده ۱۹: حقوق مرتهن

بیمه‌گر مکلف است حقوق قانونی مرتهن را در مورد اموال بیمه شده اعم از منقول و غیرمنقول تا حدود حداکثر تعهد خود در پرداخت خسارت رعایت نماید. حقوق مرتهن نسبت به اموال بیمه شده مزبور باید به اطلاع بیمه‌گر رسیده باشد.

ماده ۲۰: تغییر مالکیت

در صورتی که مالکیت مورد بیمه به دیگری انتقال داده شود مراتب می‌بایستی در اسرع وقت به اطلاع بیمه‌گر برسد. در این صورت انتقال حقوق و تعهدات ناشی از قرارداد بیمه به انتقال گیرنده منوط به موافقت کتبی شخص اخیر می‌باشد. خسارت به نسبت میزان استحقاق به ذوی الحقوق اعم از ذینفع مندرج در بیمه‌نامه پرداخت می‌شود.

ماده ۲۱: فسخ بیمه‌نامه

بیمه‌گزار می‌تواند در هر زمان بیمه‌نامه را فسخ نماید. در این صورت بیمه‌گر با در نظر گرفتن تعرفه کوتاه مدت، حق بیمه را محاسبه و مابه‌التفاوت دریافتی را به بیمه‌گزار مسترد می‌نماید. بیمه‌نامه‌هایی که به موجب قانون یا قرارداد به نفع ثالث صادر می‌شوند، از مشمول این حکم مستثنی می‌باشند. بیمه‌گر در مواردی که قانون بیمه اجازه فسخ به او داده است می‌تواند بیمه‌نامه را با یک اخطار ده روزه فسخ نماید و اعلامیه آن را با پست سفارشی به آخرین نشانی اعلام شده بیمه‌گزار ارسال نماید. در این صورت بیمه‌گر بایستی حق بیمه دریافتی باقیمانده مدت را پس از انقضاء ده روز از تاریخ اعلام اخطار مزبور به بیمه‌گزار به صورت روز شمار مسترد نماید

ماده ۲۲: مواردی که بیمه‌گزار حقوق خود را از دست می‌دهد:

در موارد زیر قرارداد بیمه باطل است و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نمی‌باشد. در صورتی که قسمتی از حق بیمه وصول نشده و یا خسارتی پرداخت شده باشد بیمه‌گر محق در مطالبه آن خواهد بود.

۱. کتمان حقایق یا اظهارات خلاف واقع عمدی بیمه‌گذار در پیشنهاد بیمه به نحوی که منجر به کاهش اهمیت خطر در نظر بیمه‌گر شده باشد.

۲. بیمه کردن اموال به میزانی بیش از ارزش واقعی با قصد تقلب.

۳. بیمه مضاعف مورد بیمه در مقابل همان خطر و مدت در نزد بیمه‌گر دیگر با قصد تقلب.

۴. مباشرت و یا مشارکت در ایجاد خسارت عمدی در موضوع بیمه توسط ذوی الحقوق اعم از بیمه‌گذار یا قائم مقام وی.

۵. بیمه خطری که قبلاً تحقق یافته است.

ماده ۲۳: وظایف بیمه‌گذار در صورت وقوع حادثه:

در صورت وقوع حادثه بیمه‌گذار موظف است:

۱. حداکثر ظرف پنج روز از زمان اطلاع وقوع حادثه بیمه‌گر را مطلع نماید.

۲. حداکثر ظرف مدت ده روز از زمان وقوع حادثه بایستی کیفیت حادثه، فهرست اشیاء نجات داده شده، محل جدید آنها و مبلغ تقریبی خسارت را برای بیمه‌گر ارسال کند.

۳. برای جلوگیری از توسعه خسارت در موقع یا بعد از وقوع حادثه، کلیه اقدامات لازم را بعمل آورد.

۴. بدون اجازه بیمه‌گر در مورد بیمه تغییراتی ندهد که تعیین علت حادثه یا ارزیابی خسارت را دچار اشکال نماید. مگر آنکه تغییرات در جهت تقلیل خسارت و یا رعایت منافع عمومی ضروری باشد.

۵. ضمن همه گونه همکاری که بیمه‌گر برای تعیین حدود تعهدات خود بدان نیاز دارد حداکثر تا ۱۵ روز بعد از

اطلاع از وقوع حادثه فهرست اموال موجود در روز حادثه، فهرست اموال از بین رفته و آسیب دیده و در صورت درخواست بیمه‌گر بهای آنها بلافاصله قبل از تاریخ حادثه را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد.

ماده ۲۴: ارزیابی خسارت

۱. در صورتی که مالی به کمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد؛ بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت مال مسئول خسارت خواهد بود.

۲. قیمت واقعی مورد بیمه در زمان بروز خسارت بر این اساس که بیمه را نباید وسیله انتفاع قرار داد، محاسبه خواهد شد.

۳. در صورتی که مبلغ خسارت وارده مورد توافق نباشد؛ بیمه‌گر و بیمه‌گذار حق دارند درخواست تعیین میزان خسارت وارده را بوسیله هیئتی مرکب از سه نفر کارشناس به شرح زیر بنمایند:

الف: هر یک از طرفین یک نفر کارشناس انتخاب و کتباً به طرف دیگر معرفی می‌نماید. کارشناسان منتخب متفقاً نسبت به تعیین کارشناس سوم اقدام خواهند نمود. در صورتی که یکی از طرفین کارشناس منتخب خود را در مدت ۱۰ روز از تاریخ اعلام طرف دیگر انتخاب ننماید و یا کارشناسان در تعیین کارشناس سوم ظرف مدت یک ماه از تاریخ آخرین انتخاب و اعلام به توافق نرسند، درخواست تعیین کارشناس یا کارشناسان تعیین شده و به دادگاه ذیصلاح تقدیم خواهد شد.

ب: هر یک از طرفین می‌توانند در صورتیکه کارشناس سوم نسبت خویشاوندی با طرف دیگر داشته باشد، کارشناس مزبور را رد نماید.

ج: هر یک از طرفین حق الزحمه کارشناس منتخب خود را خواهند پرداخت و حق الزحمه کارشناس سوم بالمناصفه به عهده طرفین خواهد بود.

ماده ۲۵: اختیارات بیمه‌گر در مورد اموال خسارت دیده

بیمه‌گر می‌تواند اموال خسارت دیده و نجات داده شده را تصاحب، تعمیر و یا تعویض نماید، که در این صورت می‌بایستی تمایل خود را به صورت کتبی و حداکثر ظرف سی روز پس از دریافت مدارک مزبور در بند ۳ ماده ۲۳ به بیمه‌گذار ابلاغ نماید. بهای اموال تصاحب شده بر اساس توافق و یا ارزیابی تعیین خواهد شد. تعمیر و یا تعویض اموال مورد بیمه خسارت دیده توسط بیمه‌گر می‌بایستی ظرف مدتی که عرفاً کمتر از آن مقدور نمی‌باشد انجام پذیرد.

ماده ۲۶: مهلت پرداخت خسارت

بیمه‌گر مکلف است حداکثر ظرف چهار هفته پس از دریافت کلیه اسناد و مدارکی که بتواند بوسیله آنها حدود مسئولیت خود و میزان خسارت وارده را تشخیص دهد، اقدام به تسویه و پرداخت خسارت نماید.

ماده ۲۷: مواردی که موجب کاهش جبران خسارات می‌شود:

در موارد زیر بیمه‌گر می‌تواند پرداخت خسارت را رد نماید یا اینکه آن را به نسبت درجه تقصیر ذوی الحقوق

اعم از بیمه‌گزار یا قائم مقام وی کاهش دهد:

۱. هرگاه حادثه در اثر تقصیر ذوی الحقوق اعم از بیمه‌گزار یا قائم مقام وی روی داده باشد.

۲. هرگاه بیمه‌گزار به وظایف مندرج در ماده ۲۳ عمل ننموده باشد و در نتیجه میزان خسارت افزایش یافته و

یا به حقوق بیمه‌گر خدشه وارد آید.

ماده ۲۸: مهلت اقامه دعوی

بیمه‌گر و بیمه‌گزار ضمن عقد خارج لازم شرط و توافق نمودند که کلیه دعاوی ناشی از بیمه‌نامه را ظرف مدت دو

سال از تاریخ بطلان، فسخ و یا انقضای مدت بیمه‌نامه و در صورت وقوع حادثه موضوع بیمه‌نامه از تاریخ وقوع

حادثه مزبور علیه یکدیگر اقامه نمایند و هرگونه ادعای احتمالی پس از انقضای دو سال یاد شده را از خود سلب و

بلاعوض به طرف مقابل صلح نمایند. دعاوی ناشی از این بیمه‌نامه پس از دو سال مذکور مشمول مرور زمان و

غیرقابل استماع می‌باشد.

ماده ۲۹: اصل قائم مقامی

کلیه حقوق بیمه‌گزار علیه اشخاص ثالث به لحاظ تقصیر یا مسئولیت اشخاص مذکور در ایجاد حادثه تا میزان

خسارت پرداخت شده توسط بیمه‌گر، به شخص اخیر منتقل می‌گردد. شرکاء، کارکنان، همسر و بستگان نسبی و

یا سببی درجه اول بیمه‌گزار از لحاظ اجرای مقررات این ماده شخص ثالث تلقی نمی‌گردند؛ مگر آنکه خسارت

ناشی از عمد آنان باشد.

فصل سوم: استثنائات

ماده ۳۰: مسکوکات، پول، اوراق بهادار، اسناد، فلزات قیمتی به هر شکل، جواهرات و مروارید، سنگ‌های قیمتی

سوار نشده، هرگونه اسناد و نسخ خطی و همچنین هزینه بازسازی نقشه، جمع آوری مجدد اطلاعات و یا تنظیم

دفاتر بازرگانی تحت این بیمه‌نامه پوشش ندارد؛ مگر آنکه به صراحت خلاف آن شرط شده باشد.

ماده ۳۱: تحقق خطرات موضوع این بیمه‌نامه چنانچه ناشی از هر یک از حوادث و وقایع ذیل باشد، تحت پوشش این بیمه‌نامه نخواهد بود، مگر آنکه به صراحت خلاف آن شرط شده باشد:

۱. جنگ، جنگ داخلی، آشوب و بلوا، اعتصاب، قیام، انقلاب، کودتا، اغتشاشات داخلی و یا اقدامات احتیاطی مقامات نظامی و انتظامی.

۲. زمین لرزه، آتشفشان، ریزش زمین، سیل، طغیان رودخانه‌ها، حریق تحت الارضی و یا آفات سماوی.

۳. انفجار مواد منفجره مانند دینامیت، تی.ان.تی و باروت.

۴. فعل و انفعالات هسته‌ای.

ماده ۳۱: خسارت وارده به موتورها و ماشین‌های برقی در نتیجه اتفاقات زیر که در داخل موتورها و ماشین‌های مزبور به وقوع پیوندد، به هر علت مورد پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد. اتصالات و اثرات ناشی از جریان برق، پاره شدن هادی، جرقه زدن، امواج برقی ناشی از این اتفاقات بار زیاد و یا عدم کفایت عایق بندی؛ لکن خسارتی که در نتیجه اتفاقات مذکور در سایر قسمت‌های مورد بیمه بروز نماید، تحت پوشش خواهد بود.

ماده ۳۳: خسارت وارده به ظروف تحت فشار صنعتی ناشی از انفجار، این ظروف مورد پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد. لکن خسارتی که در نتیجه تحقق خطر مزبور در سایر قسمت‌های مورد بیمه بروز نماید تحت پوشش خواهد بود.

ماده ۳۴: خسارت وارده به مورد بیمه در محدوده آتش کنترل شده تحت پوشش این بیمه‌نامه نخواهد بود.